

Motion till riksdagen 2020/21:883

av Åsa Eriksson och Olle Thorell (båda S)

Förbättring av studie- och yrkesvägledningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att stärka studie- och yrkesvägledningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolans mål är att varje elev kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden, har inblick i närsamhället och dess arbetsliv samt har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

För att vara väl förberedd för gymnasievalet behöver en elev både en kunskapsbas att stå på och vägledning i den konkreta valsituationen. Eleven behöver tidigt i sin utbildning utveckla kunskaper om arbetslivet och rent praktiskt komma i kontakt med olika yrkesområden.

Inför själva valsituationen behöver eleven sedan stöd och hjälp för att valet ska bli väl övervägt.

Tillgången till studie- och yrkesvägledning i grundskolan hänger starkt samman med elevers avhopp på gymnasieskolan. SCB fann, i en studie gjord 2012, att elever som gått på en grundskola med låg studie- och yrkesvägledartäthet löper en 20 procent högre risk att göra studieavbrott i gymnasieskolan.

Att studie- och yrkesvägledning minskar risken för avhopp och har positiva effekter för studieresultat och elevernas etablering på arbetsmarknaden och i samhället är väl belagt även i den internationella vägledningsforskningen.

Det konstateras att studie- och yrkesvägledning har positiva effekter inte bara för individen utan även för samhället i stort och för den ekonomiska utvecklingen. Detta gäller inte minst inför och under yrkesutbildning, där vägledning kan bidra till att stärka både utbildningens och elevernas koppling till arbetsmarknaden.

Gymnasieexamen har blivit en vattendelare på svensk arbetsmarknad. Utan fullföljd gymnasieutbildning är risken att hamna i arbetslöshet mycket stor. Ändå hoppar varje år ca 35 000 ungdomar av sina studier utan att nå gymnasieexamen. Dessutom är det många elever som ångrar sina val och mismatchningen på arbetsmarknaden är bland de största inom OECD.

Tyvärr är studie- och yrkesvägledningen i dag ofta lågt prioriterad i skolans vardag och tillgången till studie- och yrkesvägledning varierar stort mellan kommuner och skolor.

Ett kort samtal i direkt anknytning till gymnasievalet räcker inte. Samtalen måste ske under hela elevens skoltid och studie- och yrkesvägledningen måste betraktas som en central del av skolans uppdrag.

Åsa Eriksson (S)

Olle Thorell (S)